

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvintum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput XV. Idem a Altissiodorensi Episcopo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74544](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74544)

in l. 3. tit. 2. lib. 8. ordin. l. 1. tit. 6. lib. 8. recopil. ubi notavit Azevedo. Nisi mavis dicere, dictæ legis 22. verba esse enunciativa, aliamque esse legislatoris intentionem, adversus quem videlicet debeat dari actio mandati, quando mandatum ce-

lebratur gratiâ mandantis, & mandatarii; & sic principaliter non agi in eo textu de exercitio usurarum permisso, vel non Judæis, argumento textus in l. ex facto 19. ff. de heredib. instir. Clement. unica de prob.

CAPUT XIII.

Idem ^a Mutin. Episcopo.

TUas dudum ex parte tua recepimus quæstiones, quod quidam usurarii tuæ diocesis, quibus dant pecuniam ad usuram, præstare faciunt juramentum, quod usuras non repetant, & super his, quas solverint, nullam moveant quæstionem. Nos igitur inquisitioni tuæ taliter respondemus, ut usurarios ipsos monitione præmissa per censuras ecclesiasticas appellatione remota compellas ante usurarum solutionem ab earum exactione desistere, vel restituere ipsas postquam fuerint perfoluta, ne de dolo, & fraude sua contingat eos commodum reportare, qui ad hoc præstari faciunt juramentum, quod super usuras non valeant molestari.

NOTÆ.

^a **M** *Vinens.*) Ita etiam legitur in tertia col-

lectione, sub hoc tit. 6. 2. De Mutinensi Ecclesia agi in c. 12. de tempor. ordin. & commentarium hujus textus dedi in c. 1. c. debitorum, de jurejur.

CAPUT XIV.

Idem.

Quia frustra legis auxilium invocat, qui committit in legem, statuimus, ut si quis usurarius à nobis literas impetraverit super restituendis usuris, vel fructibus computandis in sortem, nisi prius ipse restituerit usuras, quas ab aliis noscitur recepisse, auctoritate literarum ipsarum nullatenus audiatur.

NOTÆ.

¹ ^a **I**dem.) Ita etiam legitur in tertia collectione *sub hoc tit. cap. 3.* Et cum præsens constitutio sit generalis ab Innoc. III. facta motu proprio, non ad alicujus casus decisionem, aut consultationem, non exprimitur cui dirigatur. Statuit autem Innocentius in præsentis, quod usurarius, qui usuras accepit, & etiam aliis ipse persolvit, si intendat repetere quas persolvit, non prius audiatur, quam ipse restituat quas accepit: atque idem etiam observatur, si fructus pignoris acceperit, nisi enim eos sorti imputaverit, arcetur à repetitione usurarum. Quod etiam observandum esse cum filiis & hæredibus usurarii cautum fuit in *cap. Michael, hoc tit.* Rationem hujus constitutionis assignat Innocentius in illis verbis: *Quia frustra auxilium legis invocat, qui committit in legem: l. auxilium 37. ff. de minor. l. isti 8. ff. de eo quod metus causa, l. scimus, §. si verò, ff. de jur. delib. c. constitutus, de appellat.* Et æquum est, ut quod juris in alium quis postulat, ipse sibi prius dicat, *l. 1. ff.*

quod quisque jur. Unde si usurarius intendit usuras à se solutas repetere à Scio, prius debet ipse restituere quas accepit à Titio. Quæ constitutio illustrari potest *ex l. in arenam. Cod. de inoffic. testam.* ubi pater arenarius non potest filium arenarium exheredare, quia alteri non potest opponere vitium, quo ipse laborat. *ex c. cum Apostolica, de except.* ubi cum opponeretur agenti ad possessionem præbendæ exceptio pluralitatis beneficiorum ab eo, qui plura beneficia obtinebat, respondit Pontifex, non esse talem exceptionem admittendam, siquidem opponens simili morbo laborabat: notavit Balboa in *c. 2. de except. n. 122.* Si quis tamen alieno nomine, ut pupilli, aut Ecclesiæ, seu universitatis, usuras solutas restitui petat, non potest hac exceptione repelli, quod ipse usuras exegisset, nec adhuc restituisset; nam tunc non repelleretur ille à judicio, sed ille cujus nomine agebat, ut docuerunt Panorm. in *c. Michael, hoc tit. n. 3.* Molina *tract. 2. de just. disp. 334.* Gibal. *lib. 2. de usur. cap. 11. art. 2. num. 8.*

CAPUT XV.

Idem ^a Alvisiodorensi Episcopo

Cum in diocesi tua sint quamplurimi usurarii, de quibus maximè dubitatur quin sint usurarii ^b manifesti, contra quos propter timorem Principum, & Potestatum, qui tuentur eosdem, nullus appareat accusator, iidem sunt per sententiam cond.

D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. V.

Hh 2

dema

condemnati, qualiter procedere valeas contra ipsos, oraculum duxisti Sedis Ap. requirendum. Nos autem f. t. t. respondemus, quod licet contra eos non appareat accusator, si tamen aliis argumentis illos constiterit esse usurarios manifestos, in eos poenam d. in Lateranensi contra usurarios editam Concilio, liberè poteris exercere.

NOTÆ.

^a **A**ltissiod.) Ita etiam legitur in tertia collectione sub hoc tit. c. fin. De Altissiodorensi diœcesi egi in c. 14 de presump.

^b **Manifesti.**) Quinam illi dicantur, exposui in cap. 3. hoc tit.

^c **Accusator.**) Juxta tradita in c. evidentiæ de accusat. ubi commentarium hujus textus dedi, d. Lateran.) Relato in cap. 3. hoc tit.

CAPUT XVI.

Idem Electo V. de^a Orlonen.

Salubriter. Et infra: Sanè generum ad fructus possessionum, quæ sibi sunt à focero pro numerata dote b pignori obligatæ, computandos in sortem non credimus compellendum, cum frequenter dotis c fructus non sufficiant ad onera matrimonii supportanda.

NOTÆ.

^a **O**rlonen. (Ita legitur in quarta collectione, sub hoc tit. cap. 1. & cum præfens epistola non reperitur inter epistolas editas à Sirleto, & Bolquero, cognosci non potest de quo Episcopo tantum electo in præfenti agatur.

^b **Pignori.**) Et si fidejussor pro dote dari nequeat, pignus tamen ad ejus securitatem constitui valet, ut probavi in cap. 6. de pignor.

^c **Dotis fructus.**) Quos ex rebus dotalibus perceptos constante matrimonio maritus suos facit ratione domini, quod in dote habet, & pro sublevandis oneribus matrimonii, l. dotis 7. l. plerumque 10. §. sed fetus 3. l. cum in fundo 78. ff. de jure dot. l. pro oneribus 20. l. final. §. præterea 2. C. cod. tit. l. fructus 7. l. si fundus 8. l. in insulam 42. §. fructus, l. usufructu 57. l. final. ff. solut. matrim. l. unie. §. cumque 9. Cod. de rei uxor. action. l. 26. cum sequenti. ii. part. 4. Desideratur tamen, ut res dotalis marito tradita sit, aliàs si tantum promissa fuerit, fructus non lucratur, l. de divisione 5. ff. solut. matrim. Item requiritur ut matrimonium sequutum sit, nec præcedens dotis traditio sufficit d. l. dotis 7. §. fin. cum l. sequenti, ff. de jure dot. l. si ante 6. ff. solut. matrim. l. 1. §. Et primum secundo, cum §. sequenti, ff. pro dote. Quare fructus percepti antea non cedunt lucro mariti, sed augent dorem ipsam, l. videamus 38. §. ante 12. ff. de usur. Præcipuè etiam desideratur, quod maritus sustineat onera matrimonii, & propriis sumptibus alar uxorem, l. in insulam, §. usuras 3. ff. solut. matrim. juncta l. si quis 21. §. ult. ff. de donat. inter. l. final. in princip. ff. de dolo except. Ideoque si usura dotis à focero promissa sint genero quamdiu dos ei solvatur, & mulierem non aluerit vir, sed focer, improbè ab eo usuras petit, l. cum post 69. §. in domum 3. ff. de jure dot. quia fructus & usura, quæ pro fructibus promittuntur, cedunt pro oneribus matrimonii, l. si maritus 46. ff. famil. ercisc. l. dotis 7. d. l. pro oneribus 20. docent Donell. lib. 14. comment. cap. 7. ubi Osvaldus Treutlerus vol. 2. select. disp. 7. thesi 9. Cujac. tit. Cod. de jure dot. in princ. & in l. unie. §. cumque, Cod. de rei uxor. Campegius de dote 2. part. quest. 12. Constantius Rogerus eod. tract. quest. 16. Franc. Hothom. in disp. de dotibus, Paul. post medium, Fontanel. de part. nupt. claus. 6. glos. 2. per ros. P. Barbosa in d. l. de divisione 5. Galbanus de usu-

fruct. c. 22. quomodo autem fructus pendentes solo matrimonio dividantur, exponunt Osvaldus in dist. c. 7. Donell. lib. E. Ecobar tom. 2. de ration. comput. 9. Alvarus Valascus in praxi part. c. 29. Benedictus Pinel. lib. 5. select. cap. 2.

COMMENTARIUM.

Cum certum sit, creditorem teneri imputare in sortem principalem fructus perceptos ex re sibi pignori data, ut probavi in cap. cum contra, de pignor. difficilis merito visa est Doctoribus tam Jurisperitis, quam Theologis præfens decisio, dum in ea Innocentius III. docet maritum non teneri imputare in dorem fructus perceptos ex pignore pro dote securitate à focero datos: quare varias huic decisioni assignarunt interpretationes Gomez, in l. 50. Tauri, p. 30. Castillo 3. controver. c. 23. Valascus consult. 8. per ros. Canisius de usur. cap. 6. num. 6. alii congehi à Barbosa in præfenti: quibus addendi sunt Cyriacus lib. 1. controver. 80. Leothard. de usur. cap. 28. per totum. Fontanel. de part. nupt. claus. 6. gloss. 2. part. 6. Hermosilla in l. 10. tit. 1. p. 5. gloss. 2. num. 149. Giurba decis. 72. Gutierrez de delict. qu. 91. Acosta de privil. credit. regul. 3. limit. 2. per ros. Carleval. lib. 1. de judiciis, tit. 3. disp. 8. num. 20. Gibalinus de usur. lib. 4. cap. 5. art. 15. consell. 6. Pluribus placuit præfentem textum procedere favore matrimonii: quæ doctrina nullo modo defendi potest; tum quia contractus, de quo in præfenti, non est usurarius, ut infra dicemus: tum etiam, quia usura propter nullam causam piam, & favorabilem exerceri potest, cap. super eo 4. hoc tit. Fortunius Garcia de ultimo fin. illat. 6. textum hunc sic accipit dum ait, præfentem textum procedere ratione tacitæ donationis, quam fecit focer genero fructuum pignoris pro dote securitate traditi. Quæ præsumptio donationis nascitur ex eo, quod pater tenetur filia dorem dare, aut alimenta præstare, l. final. C. de dotis promiss. l. qui liberos 30. de ritu nupt. Verum hæc interpretatio minimè sustineti valet: tum quia Innocent. III. cum interrogatus fuisset de jure, nihil respondit de donatione; sed quid juris ratio in præfenti casu dictabatur: tum etiam quia si vera esset dicta sententia, sequeretur inde fructus pignoris interesse dotis excedentes, ab ipso genero in sortem computandos esse. Aliis communiter placuit in præfenti casu